

Πρόγραμμα «ΝΕΡΟ ΓΙΑ ΤΟ ΑΥΡΙΟ»

3η Συνάντηση Co-Designers του Προγράμματος «Νερό για το Αύριο»

27 Μαΐου 2021, 16:00 - 18:00

Μάιος 2021

Συγγραφική ομάδα:

Αλαμάνος Άγγελος, Πλιάκου Τατιάνα, Τριτοπούλου Έφη, Κουντούρη Φοίβη, Παπαδάκη Λυδία

3^η Συνάντηση Co-Designers του Προγράμματος «Νερό για το Αύριο»

27 Μαΐου 2021, 16:00-18:00

Στην τρίτη συνάντηση, αρχικά η Καθ. Φοίβη Κουντούρη καλωσόρισε τους συμμετέχοντες και έπειτα έγινε σύντομη σύνδεση με την 2^η συνάντηση. Στη συνέχεια ακολούθησε μια παρουσίαση από τον κ. Κώστα Γκούμα, διαχειριστή του www.ypethe.gr, με θέμα την «Ιστορική αναδρομή της διαχείρισης των έργων του Αχελώου». Ο Καθηγητής Νίκος Δέρκας, Αντιπρύτανης Γεωπονικού Πανεπιστημίου Αθηνών, παρουσίασε «τα εμπόδια για έγκριση και λειτουργία των έργων Αχελώου». Η διαδικασία παρουσιάσεων-συζητήσεων συντονίστηκε από την Καθ. Κουντούρη.

Η πρώτη παρουσίαση του κ. Γκούμα ξεκίνησε με την περιγραφή της υφιστάμενης κατάστασης στη Θεσσαλία, τονίζοντας ότι τις τρεις τελευταίες δεκαετίες τουλάχιστον, η Θεσσαλία βιώνει τις επιπτώσεις ενός σύνθετου υδατικού προβλήματος, το οποίο με την κλιματική κρίση θα γίνει οξύτερο. Κύρια σημεία στα οποία στάθηκε ήταν:

- Υδατική ασφάλεια (από πλημμύρες και ξηρασία)
- Η ληστική εκμετάλλευση υδατικών οικοσυστημάτων - εξάντληση υπόγειων νερών και ποταμών, διάβρωση εδαφών. Το 77% των αρδευόμενων εκτάσεων εξακολουθεί να εξυπηρετείται από γεωτρήσεις, ενώ δεν έχει ξεκινήσει ακόμη η σταδιακή υποκατάσταση του υπόγειου νερού γεωτρήσεων με επιφανειακό νερό ταμιευτήρων.
- Οικονομικές επιπτώσεις (γεωργία που φθίνει και ήδη την εγκαταλείπουν οι αγρότες λόγω και έλλειψης νερού)
- Τα Σχέδια Διαχείρισης Λεκανών Απορροής Ποταμού (ΣΔΛΑΠ) του ΥΔ Θεσσαλίας παρέχουν θεωρητικές προσεγγίσεις που μόνο ως γενικές κατευθυντήριες γραμμές μπορούν να χρησιμεύσουν. Το ΣΔΛΑΠ προτείνει κάποια μέτρα-έργα-δράσεις για τον μηδενισμό του ελλειμματικού υδατικού ισοζυγίου και την επίτευξη της «καλής» κατάστασης των υδατικών συστημάτων της Θεσσαλίας, **προσδοκώντας** ότι αυτά θα υλοποιηθούν. **Οι δυσκολίες και αδυναμίες στη Δημόσια Διοίκηση και το θολό περιβάλλον συναρμοδιοτήτων των εμπλεκόμενων φορέων και χρηστών νερού τονίστηκε ως εμπόδιο.** (Σήμερα, στα μέσα του 2021, ελάχιστα υλοποιήθηκαν από όσα προβλέπονται - ήδη από το 2014 - στο ΣΔΛΑΠΘ).
- Αναγνωρίζεται ότι προσπάθειες έγιναν ή/και γίνονται κατά καιρούς, παρότι αυτές είναι συνήθως μεμονωμένες, αποσπασματικές, αντιοικονομικές και συχνά σπάταλες ή και πελατειακές.
- Εξηγήθηκε πώς το ΣΔΛΑΠ επιχειρεί τον μηδενισμό του υδατικού ισοζυγίου, θεωρώντας ως τη μόνη σταθερά τις ανάγκες σε νερό της Θεσσαλίας (πρόβλεψη ΣΔΛΑΠΘ για την άρδευση 2,5 εκατ. στρ, ύδρευση κ.α), και έχοντας όλους τους υπόλοιπους συντελεστές ως άγνωστους (δηλ. μέτρα και έργα, είναι ζητούμενα).
- Εξετάστηκαν οι δέσμες μέτρων:
 - Μείωση κατανάλωσης 14% (από 524 σε 450 m³/στρ.) – δεν έχει πραγματοποιηθεί, λόγω έλλειψης κινήτρου, προβληματικούς φορείς (ΤΟΕΒ, θεσμικό πλαίσιο) και ανεξέλεγκτους χρήστες (ιδιωτικές γεωτρήσεις)
 - Δρομολογημένα έργα: Κάρλα - Από την έναρξη (2000) μόλις το 2020 υλοποιήθηκε το 30% του αρδευτικού δικτύου (άρδευση 20.000 στρ.).
 - Αγιονέρι: Στάσιμο το έργο από το 2006 (13 hm³)
 - Ληθαίος: Έναρξη το 2005 και δεν ολοκληρώθηκε ακόμη (4 hm³)

- Πρόσθετα περιφερειακά έργα: Πρόκειται για έργα χωρίς ωριμότητα, με άγνωστο ή/και πλασματικό προϋπολογισμό και με πιθανό χρόνο υλοποίησης 15 – 20 χρόνια (Πύλη, Μουζάκι, κ.α). Εκτός από φράγμα Ενιπέα που εντάχθηκε πρόσφατα στο Ταμείο ανάκαμψης με ΣΔΙΤ
- Τεχνητός εμπλουτισμός Χάλκης (10 hm³): Προκαταρκτική από το 2000
- Πεδινές λιμνοδεξαμενές (75 hm³): Ανεδαφική πρόταση χωρίς τεχνική τεκμηρίωση (σε ποιες περιοχές, πως θα τροφοδοτούνται με νερό, κόστος λειτουργίας, κ.α)
- Χαρακτηριστικό της αναξιπιστίας του ΣΔΛΑΠΘ (2014 - 2017), είναι ότι από τα 82 μέτρα (βασικά και συμπληρωματικά), μόνο 10 ολοκληρώθηκαν, 45 βρίσκονταν σε εξέλιξη το 2017 και τα 27 δεν ξεκίνησαν. Από τα 16 έργα δομικών κατασκευών (που απαιτούν και οικονομικούς πόρους) μόνο το 1 ξεκίνησε
- Το ΣΔΥΛΑΠΘ του 2014 περιλάμβανε σενάριο μεταφοράς νερού από το θεσσαλικό τμήμα του Αχελώου (φράγμα Συκιάς και σήραγγα μεταφοράς) που αφαιρέθηκε με εντολή του Υπουργείου προς τους μελετητές της 1ης αναθεώρησης του 2017. Τα έργα αυτά, με μικρό χρόνο υλοποίησης και κόστος (ημιτελή έργα), θα συνέβαλαν στη άμβλυση του προβλήματος.

Κλείνοντας σε αυτό το σημείο, ο κ. Γκούμας τόνισε ότι:

- Η πρόβλεψη – πρόταση του ΣΔΛΑΠ υλοποίησης έργων δομικών κατασκευών και ειδικά έργων ταμίευσης νερού στη Θεσσαλία, στο χρονικό ορίζοντα 2017 – 2021 θεωρείται ανέφικτη
- Ο στόχος για την αποκατάσταση του ελλείμματος των 3 δις κ.μ. υπόγειου νερού σε 60 χρόνια (σύμφωνα με τις προβλέψεις του ΣΔΛΑΠ) είναι επίσης ανέφικτος
- Η πρόβλεψη – δέσμευση (του ΣΔΛΑΠ) για άρδευση 2,5 εκ. στρεμμάτων στη Θεσσαλία σε συνδυασμό με την αδυναμία (για πολλά ακόμη χρόνια) υλοποίησης των απαιτούμενων έργων, θα έχει ως αποτέλεσμα την επιδείνωση του οικολογικού προβλήματος (απολήψεις 150-200 εκ. κ. μ. ετησίως από μόνιμα υπόγεια αποθέματα)
- Το εναλλακτικό, καταστροφικό για την Θεσσαλία, σενάριο είναι η μείωση των αρδευόμενων παραγωγικών εκτάσεων (από 500 – 900 χιλιάδες στρέμματα) και η φτωχοποίηση χιλιάδων αγροτικών νοικοκυριών.

Η λύση για την αντιστροφή της κατάστασης προτάθηκε να είναι η εύρεση κοινής συνισταμένης, από όλους όσους εμπλέκονται στη διαχείριση του νερού, δηλαδή χρήστες νερού, φορείς αγροτών και Αυτοδιοίκησης αλλά και συνολικά η Πολιτεία. Και αυτό καθώς τόνισε ότι δεν λείπει η επιστημονική κατάρτιση, η τεχνολογία, ούτε και το όραμα, ώστε να προσεγγίσουμε το πρόβλημα συστηματικά και ολοκληρωμένα. Επομένως με διαβούλευση θα βρούμε την ισορροπία μεταξύ βραχυπρόθεσμων και μακροπρόθεσμων πρακτικών, καθώς και μεταξύ μικρής και μεγάλης κλίμακας παρεμβάσεων.

Το δεύτερο σκέλος της παρουσίασης του κ. Γκούμα επικεντρώθηκε σε σύντομη περιγραφή του ιστορικού των έργων του Αχελώου, ξεκαθαρίζοντας όμως ότι πρόκειται για ένα θέμα ξεπερασμένο, καθώς έπειτα από 25 χρόνια από το ξεκίνημα τους, δεν έχουν τόσο νόημα οι συζητήσεις για τα «υπέρ» ή «κατά» του Αχελώου. Το σημαντικό είναι «να προσεγγίσουμε αντικειμενικά τη σημασία τους για την Θεσσαλία και γιατί καθυστέρησαν τόσα χρόνια, να καταλάβουμε ποιος ή τι έφταιξε για τις αντιδράσεις που δημιουργήθηκαν και τέλος ποια πρέπει να είναι η τύχη των έργων αυτών που κινδυνεύουν να καταρρεύσουν και να απαξιωθεί μια επένδυση εκατοντάδων εκατομμυρίων ευρώ».

Το ιστορικό των έργων αυτών και των αποφάσεων-αναιρέσεων για έγκρισή τους δείχνει τη διαρκή διάσταση-εναλλαγή απόψεων, όπου είχε ως αποτέλεσμα να μείνουν αρκετά έργα ημιτελή και

αναξιοποίητα. Το ιστορικό σε χρονολογική σειρά βρίσκεται στα αρχεία της παρουσίασης και του κειμένου του κ. Γκούμα, όμως αξίζει να αναφερθούν δύο βασικά συμπεράσματα στα οποία στάθηκε:

- Εάν σήμερα περιοριστούμε στο τοπικό υδατικό δυναμικό (της λεκάνης Πηνειού) χωρίς ενίσχυση από τον Αχελώο, τότε θα πρέπει αρκετοί καλλιεργητές να εγκαταλείψουν τη γη τους και όσα επένδυσαν σ' αυτή και να αναζητήσουν αλλού την τύχη τους, με ότι αυτό σημαίνει για τους ίδιους και συνολικά για την χώρα.
- Η οριστική εξάλειψη του καταστροφικού υδατικού ελλείμματος και η αποκατάσταση των υπόγειων οικοσυστημάτων της Θεσσαλίας, μπορεί να γίνει μόνο με «δανεικά» νερά από τον Αχελώο.
- Φυσικά η μεταφορά από τον Αχελώο 250 εκατ. μ³ νερού προς τη Θεσσαλία, δεν αποτελεί πανάκεια για την επίλυση όλων των υδατικών προβλημάτων της. Μπορεί όμως να συμβάλει καθοριστικά στην άμβλυνση του μείζονος οικολογικού προβλήματος της Θεσσαλίας και ταυτόχρονα να κερδηθεί ο απαιτούμενος χρόνος για τις υπόλοιπες αναγκαίες παρεμβάσεις. Πρέπει να προχωρήσουμε χωρίς παρωχημένα υδατικά ή άλλα στερεότυπα τύπου «όσο περισσότερο νερό τόσο καλύτερα για την παραγωγή μου».
- Ο διάλογος μεταξύ Πολιτείας (με τους θεσμούς της) και κοινωνίας (με τους φορείς της) διαχρονικά ήταν προβληματικός, αντιεπιστημονικός, ανεπαρκής ή/και προσχηματικός.

Στη συνέχεια ακολούθησε μια σύντομη παρουσίαση από τον Καθ. Νίκο Δέρκα, Αντιπρύτανη του Γεωπονικού Πανεπιστημίου Αθηνών με θέμα τα εμπόδια για την έγκριση και λειτουργία έργων Αχελώου. Τα κύρια σημεία ήταν:

- Το εγχείρημα της εκτροπής του Αχελώου συνάντησε από νωρίς σημαντικά νομικά εμπόδια, κυρίως λόγω των αλληπάλληλων αιτήσεων ακυρώσεως που ασκήθηκαν ενώπιον του Συμβουλίου της Επικρατείας, το οποίο τις τελευταίες δεκαετίες είναι ιδιαίτερα απαιτητικό όσον αφορά στα ζητήματα προστασίας του περιβάλλοντος.
- Ειδικότερα, τα ζητήματα που προβλημάτισαν το ΣτΕ αφορούσαν στη συμφωνία του εγχειρήματος τόσο με το ελληνικό δίκαιο όσο και με το ευρωπαϊκό σχετικά με την προστασία του περιβάλλοντος και τη διαχείριση των υδάτων.

Συνολικά ο κ. Δέρκας τόνισε ότι τα νομικά προβλήματα που έχει συναντήσει μέχρι σήμερα το έργο της εκτροπής του Αχελώου είναι μεγαλύτερα από τα τεχνικά που αφορούν στην ίδια την υλοποίησή του, γεγονός που δείχνει την αδυναμία της χώρας να λάβει καίριες αποφάσεις προόδου. **Η διαχείριση ενός φυσικού πόρου θα πρέπει να είναι συνολική και όχι τοπικιστική.**

Σε συνέχεια αυτών των θέσεων, η Καθ. Κουντούρη απηύθυνε ερωτήσεις αναφορικά με τη διαχείριση της ζήτησης του νερού, η οποία αποτελεί σημαντική παράμετρο για την εφαρμογή της ευρωπαϊκής Οδηγίας Πλαίσιο για τη διαχείριση των υδάτινων πόρων, και συγκεκριμένα σχετικά με την κατανομή του νερού, ήτοι ποιος τομέας της οικονομίας θα πάρει πόσο νερό. Ο κ. Γκούμας ανέφερε ότι η ελληνική πολιτεία καθυστερεί αρκετά τον εκσυγχρονισμό αυτό, υπό την πίεση των αγροτών, οι οποίοι χαρακτηρίζονται από έλλειψη ενημέρωσης. Σημείωσε ωστόσο ότι η διαχείριση της ζήτησης δεν είναι πανάκεια, καθώς το νερό είναι και φυσικό και οικονομικό αγαθό. Στο πλαίσιο αυτό, η Καθ. Κουντούρη συμφώνησε ότι χρειάζεται συνδυασμός διαχείρισης προσφοράς και ζήτησης και ότι η οικονομική αποτελεσματικότητα και η τεχνική αποδοτικότητα του έργου είναι πολύ σημαντική.

Ο κ. Λαδόπουλος σημείωσε ότι η εξοικονόμηση νερού από αστική χρήση - δεν θα οδηγήσει σε ουσιαστική αύξηση των αποθεμάτων, μια και η οικιακή κατανάλωση ευθύνεται μόνο για το 3% της συνολικής κατανάλωσης νερού. Άρα εκεί που χρειάζονται παρεμβάσεις είναι στον αγροτικό τομέα, ο οποίος ευθύνεται για το συντριπτικά μεγαλύτερο ποσοστό της κατανάλωσης. Ο κ. Δέρκας

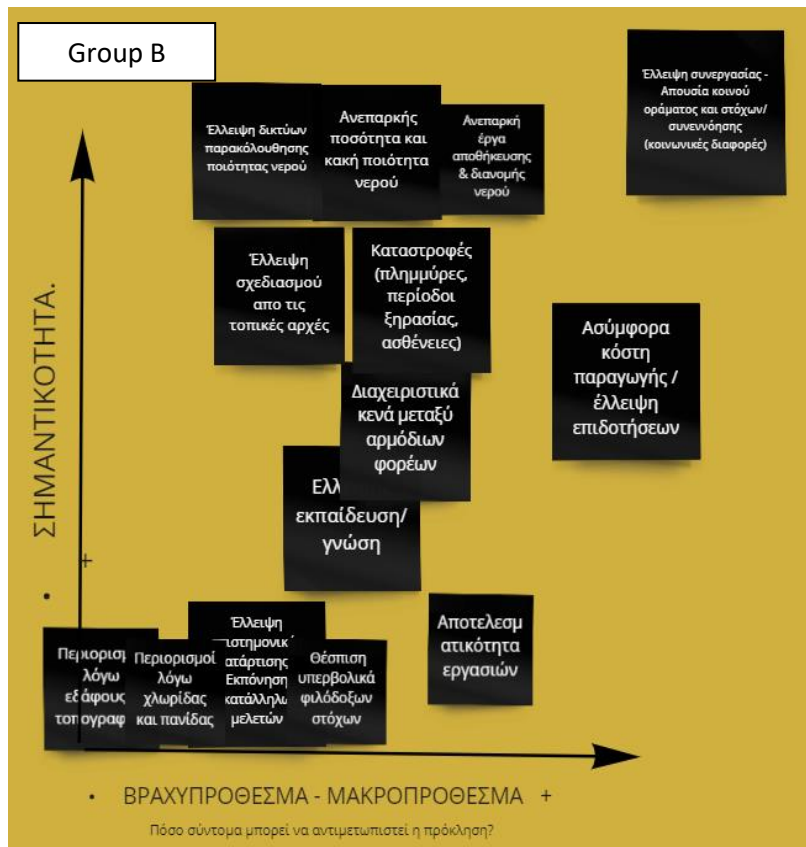
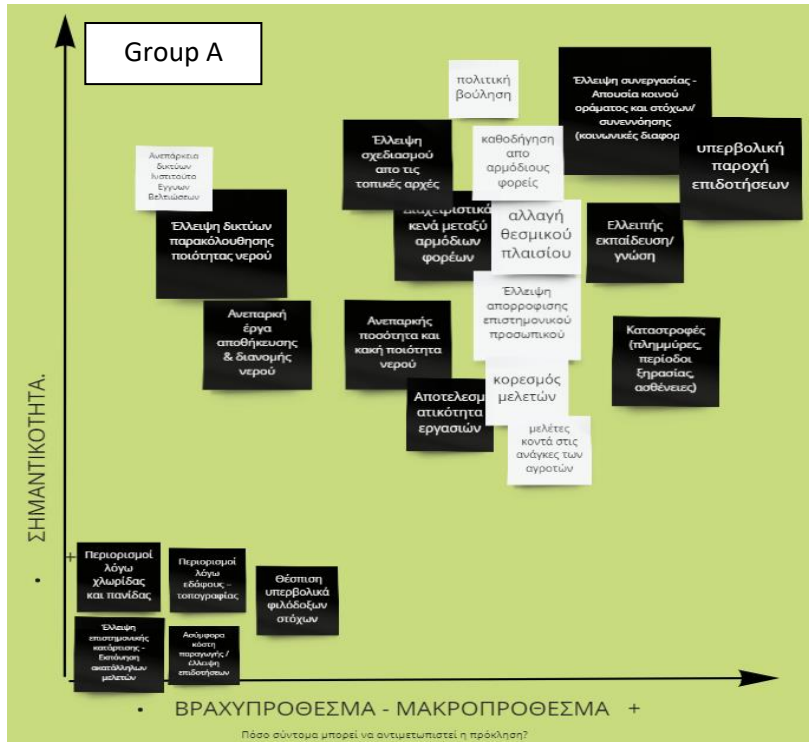
συμφώνησε στο σημείο αυτό με την άποψη του κ. Λαδόπουλου και πρόσθεσε ότι η σωστή διαχείριση της ζήτησης προϋποθέτει οργανισμούς σωστά στελεχωμένους. Η Ελλάδα δεν έχει πρόβλημα νερού έχει πρόβλημα διαχείρισης. Στο πλαίσιο αυτό, η Καθ. Κουντούρη επεσήμανε ότι η διαχείριση του νερού πρέπει να επιφέρει ισορροπία χρονική και χωρική μεταξύ προσφοράς και ζήτησης, έτσι ώστε να μεγιστοποιηθεί η κοινωνική ευημερία και να υποστηριχθεί η κοινωνική συνοχή χωρίς να υποβαθμίζεται το περιβάλλον.

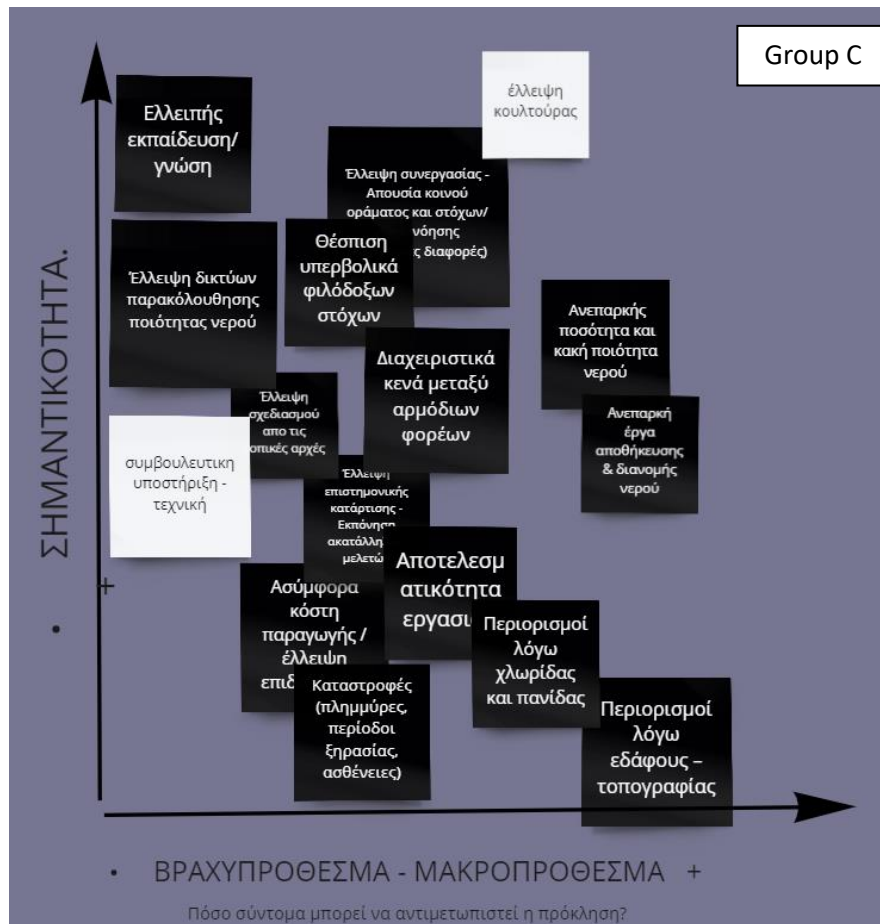
Σε αυτό το στάδιο, οι συμμετέχοντες χωρίστηκαν σε τρία «break-out rooms» με συντονιστές (facilitators) τους οργανωτές:

<u>Group A</u>	<u>Group B</u>	<u>Group C</u>
Facilitator: Λυδία Παπαδάκη	Facilitator: Άγγελος Αλαμάνος	Facilitator: Τατιάνα Πλιάκου
Συμμετέχοντες: κ. Ν. Δέρκας κ. Μ. Πραπόπουλος κ. Δ. Καλφούτζος κ. Θ. Ποτήρης κ. Χ. Ξουρής κ. Ε. Παναγιώτου	Συμμετέχοντες: κ. Γ. Λαδόπουλος κ. Κ. Γκούμας κ. Κ. Γιαννακός κ. Ε. Τόλη	Συμμετέχοντες: κ. Ρ. Σαββάκη κ. Φ. Οικονόμου κ. Γ. Αραμπατζής κ. Φ. Γέμτος

Η κάθε ομάδα τοποθέτησε τις προκλήσεις των post-it (MIRO) πάνω στο διάγραμμα (Εικόνα 1). Ο κάθετος άξονας δείχνει πόσο σημαντική είναι η εκάστοτε πρόκληση (η σημαντικότητα αυξάνεται όσο μετακινούμαστε προς τα πάνω), ενώ ο οριζόντιος άξονας δείχνει τον χρονικό ορίζοντα (αριστερά τοποθετούνται οι προκλήσεις που αντιμετωπίζονται σε βραχυχρόνιο, ενώ δεξιά αυτές που αντιμετωπίζονται σε μακροχρόνιο ορίζοντα).

Οι συμμετέχοντες είχαν στη διάθεση τους 5 λεπτά να διαβάσουν τα post-it που αφορούσαν τις κύριες προκλήσεις (διαμορφώθηκαν από τις προηγούμενες συναντήσεις). Τα επόμενα 15 λεπτά αφιερώθηκαν στην τοποθέτηση των προκλήσεων στους άξονες (Εικόνα 1). Αντάλλαξαν απόψεις για τα σημεία στα οποία αποκλίνουν και κατέληξαν σε μια «κοινώς αποδεκτή» τοποθέτηση. Στο τέλος αυτού του βήματος, συνολικής διάρκειας 20 λεπτών, οι ομάδες κατέληξαν στην αξιολόγηση της Εικόνας 1.

Εικόνα 1 – Ολοκληρωμένα διαγράμματα αξιολόγησης προκλήσεων από τις τρεις ομάδες (Break out rooms A,B,C).

Έπειτα, πίσω στο «κεντρικό δωμάτιο» όλοι οι συμμετέχοντες, είδαν την αξιολόγηση των άλλων ομάδων εστιάζοντας κυρίως στα σημεία απόκλισης, ενώ ο κάθε facilitator συνόψισε τα κύρια σημεία της συζήτησης του γκρουπ το οποίο συντόνισε.

Δεν βρέθηκαν σημαντικές αποκλίσεις στην ιεράρχηση των προκλήσεων από τα τρία γκρουπ, και αυτό είναι ένα ακόμα δείγμα σύγκλισης της συλλογιστικής τους πορείας. Είναι κατανοητό λοιπόν ότι δεν διαφωνούμε στα προβλήματα και την αξιολόγηση της σοβαρότητάς τους. Άρα, τα επόμενα βήματα κρίνεται σκόπιμο να επικεντρωθούμε σε μία αντίστοιχη σκιαγράφηση αρχικά, και έπειτα σε ιεράρχηση λύσεων, ώστε να διαπιστωθεί εάν οι απόψεις συγκλίνουν και σε αυτόν τον τομέα.

Στο σημείο αυτό, η Καθ. Κουντούρη σημείωσε ότι η έλλειψη κουλτούρας καθώς και η έλλειψη ικανότητας εφαρμογής της Οδηγίας Πλαίσιο για τα Ύδατα είναι αποτέλεσμα της έλλειψης δεξιοτήτων, οι οποίες εστιάζουν στο να βοηθήσουν στην εφαρμογή της Οδηγίας Πλαίσιο. Ειδικότερα, σε εθνικό επίπεδο αλλά και σε περιφερειακό και τοπικό, οι επιτροπές που διαχειρίζονται την εφαρμογή της Οδηγίας Πλαίσιο χαρακτηρίζονται από έλλειψη δεξιοτήτων, κουλτούρας, συνεννόησης και τεχνικών συν-σχεδιασμού. Δεν υπάρχει δηλαδή ικανότητα κατανόησης και εφαρμογής της Οδηγίας Πλαίσιο, γεγονός που έχει ως αποτέλεσμα να επιβαρυνόμαστε οικονομικά για έργα που στο τέλος δεν υλοποιούνται. Σημειώνεται επίσης ότι αποδέκτες της αποτυχίας αυτής είναι οι ευάλωτοι πληθυσμοί στην κοινωνία.

Εν συνεχεία, ο κ. Δέρκας πρόσθεσε ότι το πολιτικό σύστημα στη χώρα επιλέγει να στελεχώνει τις εκάστοτε επιτροπές και ομάδες εργασίας με άτομα που δεν έχουν την απαραίτητη γνώση και παιδεία για να αντιμετωπίσουν τις προκλήσεις σχετικά με τη διαχείριση των υδάτινων πόρων, γεγονός που δυστυχώς είναι δύσκολο να αλλάξει.

Στο τελευταίο μέρος της συνάντησης, η κ. Ελένη Τόλη παρουσίασε το έργο H2020 DESIRA στην περιοχή των Τρικάλων, στο οποίο έχει ενεργή ανάμιξη. Πρόκειται για ένα ζωντανό εργαστήριο που αποσκοπεί στη βέλτιστη ανταπόκριση της κοινωνίας και των μαζικών φορέων στις προκλήσεις που δημιουργεί η ψηφιοποίηση στις αγροτικές περιοχές, τη γεωργία και τη δασοκομία μέσα από μελέτες και δράσεις που θα επιτρέψουν την πρόβλεψη του αντικτύπου στην επόμενη δεκαετία. Τα βασικά σημεία της παρουσίασης ήταν:

- Διαδικασία που ακολουθείται: Διευκρινίζεται αρχικά το γιατί η τρέχουσα κατάσταση πρέπει να αλλάξει και στη συνέχεια διερευνάται το πώς, οι πιθανές δηλαδή λύσεις.
- Το μεγαλύτερο κομμάτι των Τρικάλων δεν έχει πρόβλημα υδροδότησης, ωστόσο εντοπίστηκαν μεταξύ άλλων προβλήματα η ελλιπής ενημέρωση των πολιτών από τους οργανισμούς διαχείρισης υδάτων της περιφέρειας, η έλλειψη σύγχρονου νομοθετικού πλαισίου για τη διαχείριση του νερού, οι δυσκολίες στη συλλογή και αξιοποίηση δεδομένων, η απουσία κεντρικού φορέα που να εποπτεύει τη διαχείριση σε επίπεδο περιφέρειας-δήμων.
- Προτεινόμενες δράσεις: επικοινωνία, ενημέρωση και ευαισθητοποίηση των πολιτών σχετικά με τη βιώσιμη διαχείριση του νερού στην περιοχή, χρήση τεχνολογικών εργαλείων για παρακολούθηση, μετρήσεις, διαμόρφωση κοινών απόψεων, καταγραφή και αξιοποίηση δεδομένων από διαφορετικές πηγές, μετάβαση από την «έξυπνη πόλη» στην «έξυπνη περιοχή», κατοχύρωση ως «Περιφερειακή Ενότητα που στηρίζει τους στόχους βιώσιμης ανάπτυξης του ΟΗΕ».

Οι συμμετέχοντες βρήκαν ενδιαφέρουσα την παρουσίαση και τις δράσεις που άκουσαν, ενώ σε μια σύντομη συζήτηση που ακολούθησε, τέθηκαν τα εξής ζητήματα/ ερωτήματα:

Οι συμμετέχοντες σημείωσαν ότι η περιοχή των Τρικάλων είναι από τις πιο προνομιούχες στο θέμα του νερού στη Θεσσαλία και τέθηκε το ερώτημα γιατί δεν πραγματοποιήθηκε η ανάλυση/ ανάπτυξη ενός μοντέλου σε μια πιο προβληματική περιοχή. Στο σημείο αυτό, τονίστηκε ότι αν και υπάρχει στην περιοχή νερό, ωστόσο δεν υπάρχει καλή διαχείριση και οι παρεμβάσεις κρίνονται απαραίτητες.